

Οριζόντια
Περιβαλλοντικά
Θέματα

1. Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις

Λόγω της ελλιπούς στελέχωσης των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται συνεχής μείωση των περιβαλλοντικών ελέγχων που διενεργούνται από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος.

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται το σύνολο των επιθεωρήσεων των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος Βορείου και Νοτίου Ελλάδας, από το 2011 μέχρι το 2017, όπου τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική μείωση των ελέγχων, λόγω του μειωμένου αριθμού των Επιθεωρητών και, συνεπώς, της συσσώρευσης μεγάλου όγκου υποθέσεων που απαιτούν σημαντικό χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους.

Το 80% των ελέγχων του έτους 2017 αφορούσε σε δραστηριότητες του ευρύτερου δημοσίου τομέα (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των αστικών απορριμμάτων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων), ενώ το υπόλοιπο 20% αφορούσε σε δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα.

Πέραν του περιορισμένου αριθμού των ελέγχων, η σταδιακή υποστελέχωση της Επιθεώρησης Περιβάλλοντος τα τελευταία χρόνια έχει αρνητική επίπτωση και στο συνολικό αριθμό των απαιτούμενων διοικητικών πράξεων που εκδίδονται για την περαίωση των υποθέσεων (εκθέσεις ελέγχου, πράξεις βεβαίωσης παράβασης και εισηγήσεις επιβολής προστίμων), όπως απεικονίζεται στο ακόλουθο γράφημα.

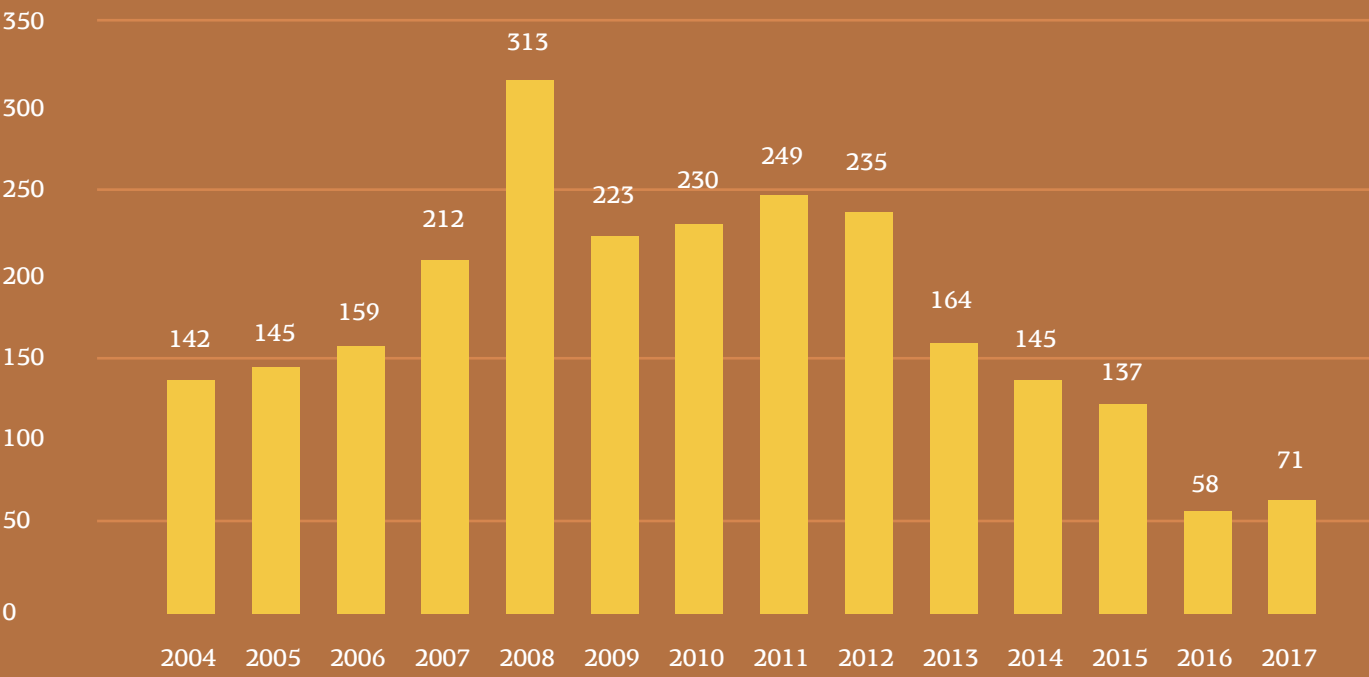
Οι περισσότεροι έλεγχοι (72%) το 2017 ήταν έκτακτοι (29% κατόπιν εντολής Υπουργού, 20% κατόπιν καταγγελίας, 10% κατόπιν εντολή εισαγγελέα ή Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης κλπ.). Μόλις το 28% των ελέγχων διενεργήθηκε βάσει του προγραμματισμού της υπηρεσίας, το οποίο όμως είναι σημαντικά αυξημένο σε σχέση με το 2016 (μόλις 13%).

Το έναυσμα των περιβαλλοντικών ελέγχων για το 2017 αναλύεται στο γράφημα που ακολουθεί.

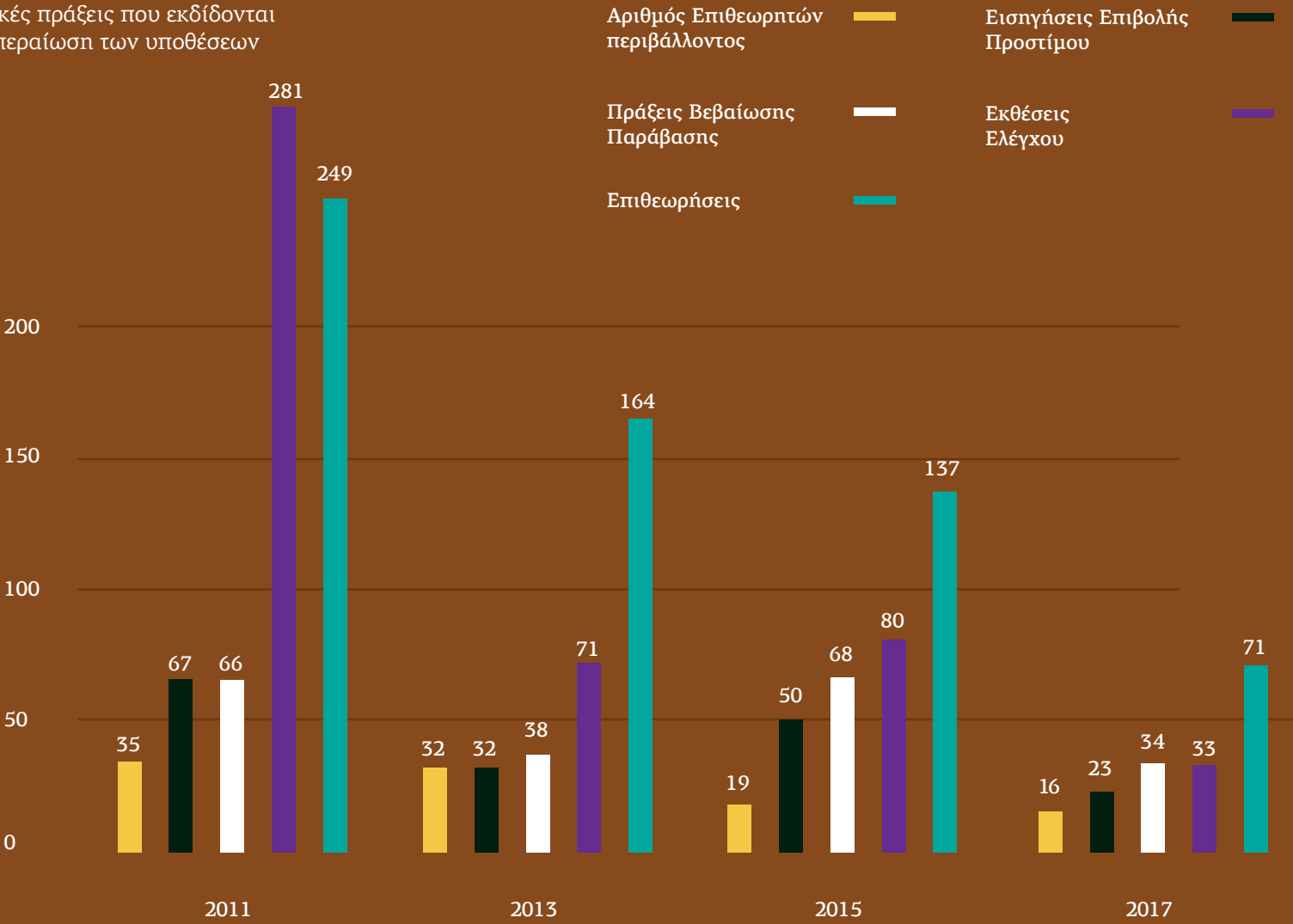

Γράφημα 7.1.1
Σύνολο περιβαλλοντικών ελέγχων που διεξήχθησαν από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, 2004-2017

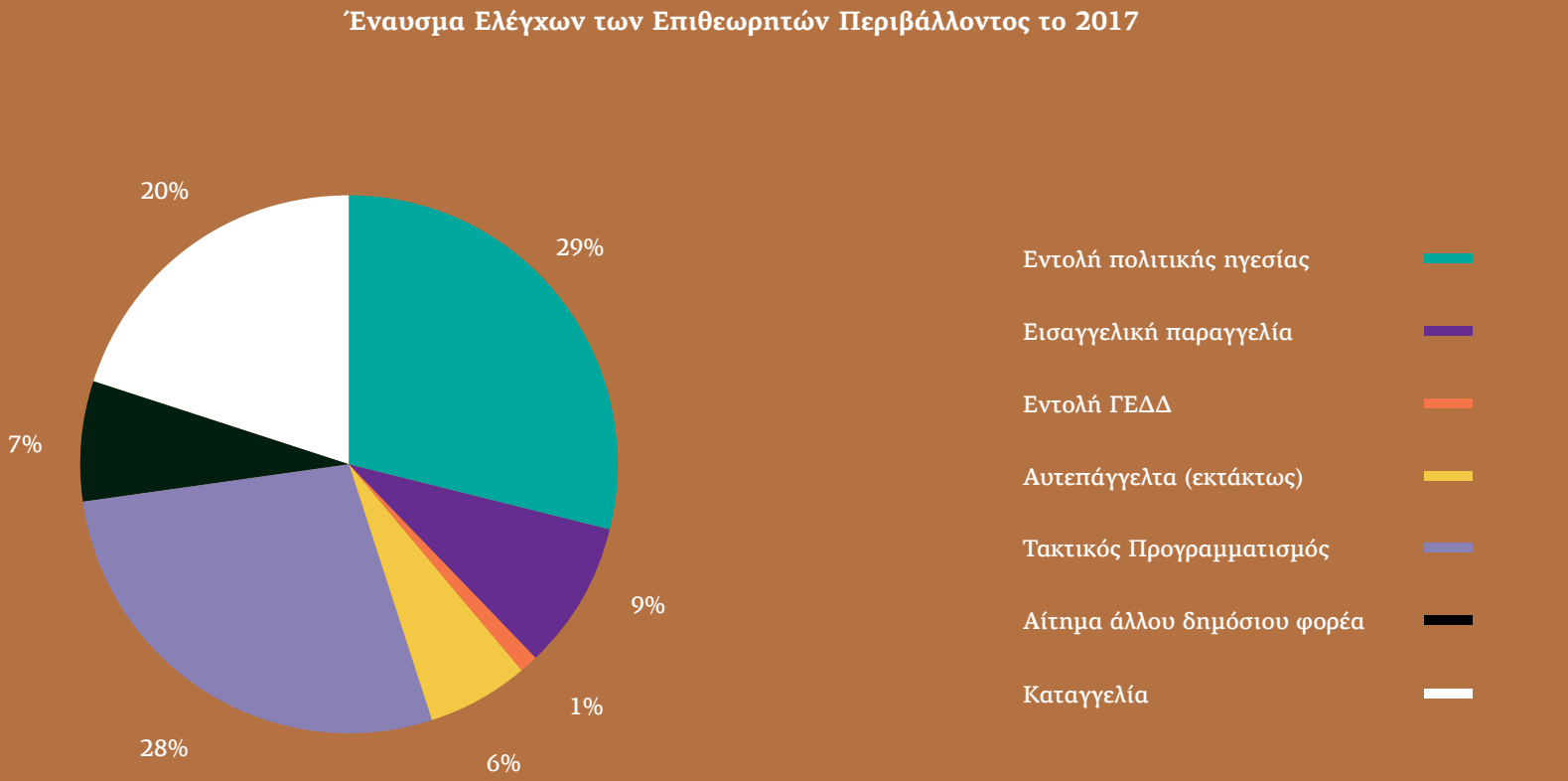
Σύνολο Περιβαλλοντικών Ελέγχων Νοτίου και Βορείου Ελλάδας

Γράφημα 7.1.2
Διοικητικές πράξεις που εκδίδονται για την περαίωση των υποθέσεων

Γράφημα 7.1.3
Έναυσμα ελέγχων των επιθεωρητών περιβάλλοντος

Το ποσοστό των ελέγχων βάσει Εισαγγελικής παραγγελίας και εντολών της πολιτικής ηγεσίας και του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ανέρχεται συνολικά στο 39% (έναντι 40% το 2016), ενώ το ποσοστό των ελέγχων λόγω καταγγελιών και αναφορών αντιστοιχεί στο 20% του συνόλου (έναντι 25% το 2016).

Επιπρόσθετα, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, κατά το έτος 2017:

→ Συνέταξαν **33 Εκθέσεις Ελέγχου**, οι οποίες αφορούσαν σε αυτοψίες του 2017 αλλά και πρότερων ετών (20 εκθέσεις στην Ν. Ελλάδα και 13 εκθέσεις στη Β. Ελλάδα),

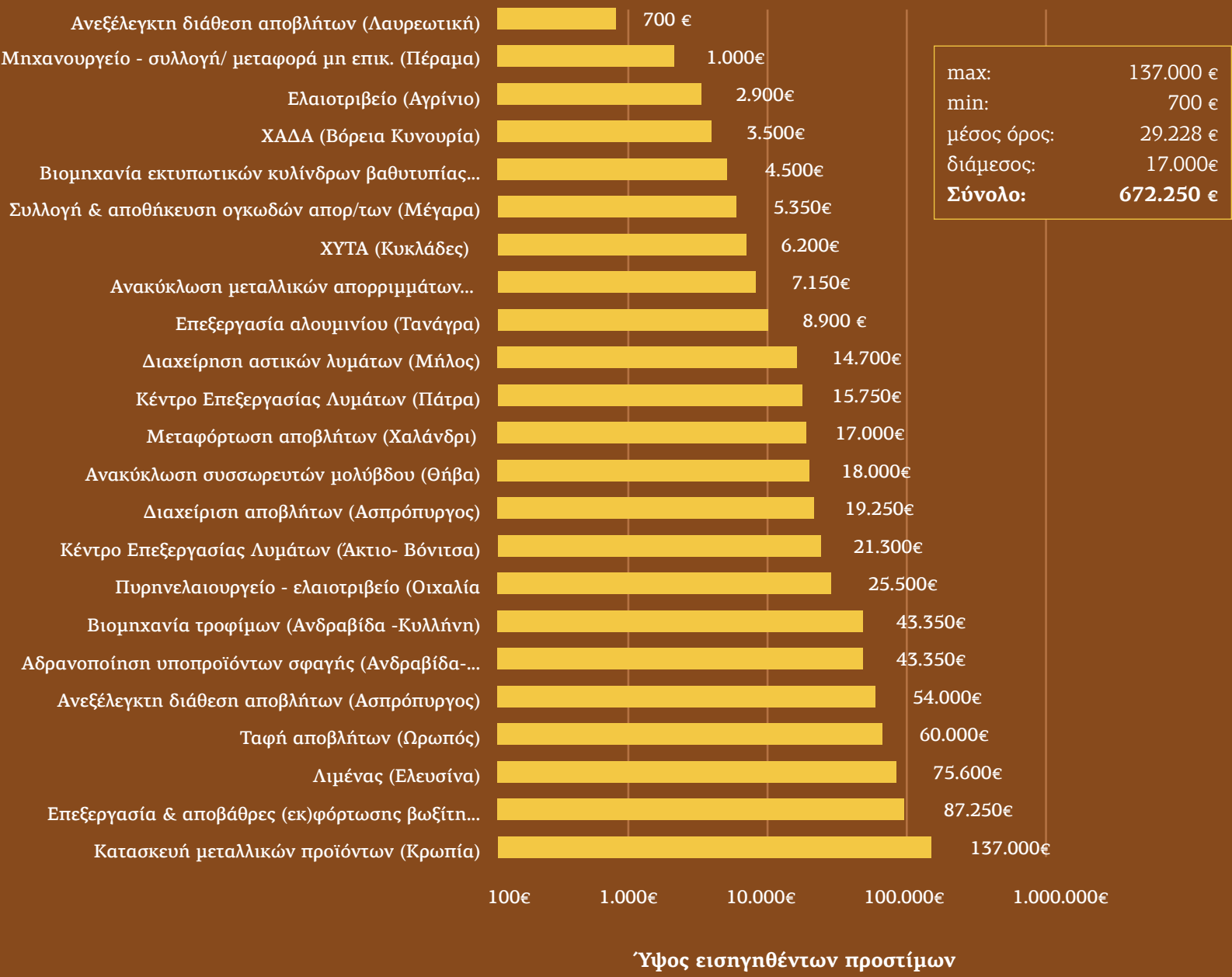
→ Εξέδωσαν **34 Πράξεις Βεβαίωσης Παράβασης**, οι οποίες απεστάλησαν στο σύνολό τους, μετά των συνημμένων στοιχείων, στον οικείο Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Οι παραβάσεις αφορούν κυρίως σε έλλειψη περιβαλλοντικής αδειοδότησης, μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων, έλλειψη συστημάτων αντιρρύπανσης και παρακολούθησης εκπομπών ρύπων (monitoring) και σε αυθαίρετες παρεμβάσεις,

→ Εισηγήθηκαν **23 Αποφάσεις Επιβολής Προστίμου** προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, συνολικού ύψους 672.250 ευρώ. Επισημαίνεται ότι τα εισηγηθέντα πρόστιμα κατά

το έτος 2017 δεν αφορούν σε ελέγχους μόνο του τρέχοντος έτους αλλά και προηγούμενων ετών. Το ύψος του εισηγούμενου προστίμου για κάθε έλεγχο παρουσιάζεται αναλυτικά στο ακόλουθο γράφημα, όπου προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των προστίμων (70%) κυμαίνεται από 700 ως 25.500 ευρώ.

Το ύψος των προστίμων υπολογίζεται βάσει της υπ’ αρ. 1/20-02-2017 εγκυκλίου του τ. ΣΕΠΔΕΜ, σύμφωνα με αλγόριθμο που συνεκτιμά τις ακόλουθες παραμέτρους: την έκδοση περιβαλλοντικών όρων και λοιπών περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, την ποσότητα και το είδος των ρύπων, το βαθμό επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον (ιδιαίτερα σε προστατευόμενες περιοχές), τη δυναμικότητα της ελεγχόμενης δραστηριότητας ή το μέγεθος του έργου, την επιφάνεια κάλυψης με απορρίμματα στις περιπτώσεις χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, το ιστορικό προηγούμενων παραβάσεων και το βαθμό συνεργασίας με τους Επιθεωρητές που επιτελούν τον έλεγχο.

Γράφημα 7.1.4
Εισηγήσεις προστίμων από την Επιθεώρηση Περιβάλλοντος κατά το έτος 2017

Επισημαίνεται ότι συνολικά στη χώρα διενεργούνται πολλαπλάσιοι περιβαλλοντικοί έλεγχοι κυρίως από τις υπηρεσίες των Περιφερειών (Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού κλπ.) αλλά και από άλλες υπηρεσίες όπως τα λιμεναρχεία, η Αποκεντρωμένη διοίκηση, τα δασαρχεία κλπ.. Συνολικά ο αριθμός των περιβαλλοντικών ελέγχων εκτιμάται σε πάνω από 1000 αλλά δεν υπάρχουν ακριβή στατιστικά στοιχεία. Βρίσκεται σε εξέλιξη έργο για την κατασκευή σχετικής βάσης δεδομένων που θα επιτρέψει την καταγραφή του μεγαλύτερου ποσοστού των περιβαλλοντικών ελέγχων.

Τέλος, έως το τέλος του 2017 υπήρχαν σε εξέλιξη 72 υποθέσεις της Οδηγίας 2004/35 (αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημιάς). Επιπρόσθετα, από το 2011 μέχρι και το 2017 έχουν ολοκληρωθεί τα μέτρα αποκατάστασης για συνολικά 26 υποθέσεις.

2. Περιβαλλοντική Αδειοδότηση

Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει τροποποιηθεί δραστικά με το νόμο 4014/2011 ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις αρχές του 2012 με τη θεσμοθέτηση της ΥΑ 1958/2012 για την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων (έκτοτε έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές με στόχο τον περαιτέρω εξορθολογισμό της κατάταξης των έργων). Οι κύριοι στόχοι του νόμου 4014/2011 είναι να απλοποιήσει, να συντομεύσει και να εξορθολογίσει τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας.

Το προηγούμενο νομικό καθεστώς απαιτούσε διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό έργων σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία 2011/92. Επιπρόσθετα, το προηγούμενο νομικό πλαίσιο απαιτούσε υποχρεωτική διεξαγωγή προκαταρκτικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για ένα μεγάλο αριθμό έργων και δραστηριοτήτων. Έτσι, μεταξύ 2005 και 2009, ο αριθμός των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης στην Ελλάδα υπερέβαινε τις 21.500 ετησίως, από τις οποίες περίπου 13.300 αξιολογούνταν από τις Περιφέρειες, περίπου 7.500 από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και περίπου 650 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Αυτοί οι αριθμοί είναι ιδιαίτερα υψηλοί συγκρινόμενοι με τις άλλες χώρες της ΕΕ (η Γαλλία που έχει τις περισσότερες ΜΠΕ διεξάγει λιγότερες από 4.000 ΜΠΕ ανά έτος), πολλώ δε μάλλον αν οι αριθμοί αυτοί αναχθούν ανά κάτοικο ή ανά εκ. € του ΑΕΠ.

Ταυτόχρονα, ο μέσος χρόνος για την ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης στην Ελλάδα ξεπερνούσε τους 20 μήνες για τα έργα υποκατηγορίας Α1 ενώ ο αντίστοιχος απαιτούμενος χρόνος σε 8 κράτη μέλη της ΕΕ ήταν 9,8 μήνες.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο συμπληρώθηκε σταδιακά από το 2012 έως το 2014 με την έκδοση πάνω από 25 δευτερογενών νομικών πράξεων. Κάποιες μικρότερες παρεμβάσεις διεξήχθησαν μετέπειτα. Το βασικό στοιχείο του νέου νομοθετικού πλαισίου είναι η μείωση του αριθμού των έργων που απαιτούν περιβαλλοντική αδειοδότηση και η μείωση των έργων που

απαιτούν διεξαγωγή ΜΠΕ. Τα έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε 12 θεματικές ομάδες και σε 2 κύριες κατηγορίες, δηλ. την Α και τη Β. Τα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α αναφέρονται σε μεγαλύτερα έργα με ευρύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και απαιτούν τη διεξαγωγή "ΜΠΕ" ενώ τα έργα κατηγορίας Β έχουν μόνο τοπικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και λαμβάνουν προκαθορισμένους περιβαλλοντικούς όρους (ΠΠΔ) (κυρίως από την Περιφέρεια ή ως παράρτημα στην άδεια λειτουργίας). Η κατηγορία Α υποδιαιρείται στην υποκατηγορία Α1 (τα μεγαλύτερα έργα που έχουν σημαντικότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις) όπου η ΜΠΕ υποβάλλεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στην υποκατηγορία Α2 (έργα με λιγότερο σημαντικές επιπτώσεις) όπου η ΜΠΕ υποβάλλεται στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

Περαιτέρω, η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων έχει συμπεριλάβει μια σειρά από άλλες άδειες και εγκρίσεις που απαιτούντο με βάση το προηγούμενο νομικό πλαίσιο.

Σε ότι αφορά στην ποιότητα των ΜΠΕ, το νέο νομικό πλαίσιο προβλέπει ειδικές προδιαγραφές για το περιεχόμενο, καθώς και του συνοδευτικού φακέλου για όλα τα είδη (ομάδες έργων και δραστηριοτήτων) και όλες τις υποκατηγορίες των ΜΠΕ και πλήρη τυποποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης. Επιπλέον, προβλέπεται η δημιουργία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) για την ηλεκτρονική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, το οποίο αναμένεται να λειτουργήσει το καλοκαίρι του 2018.

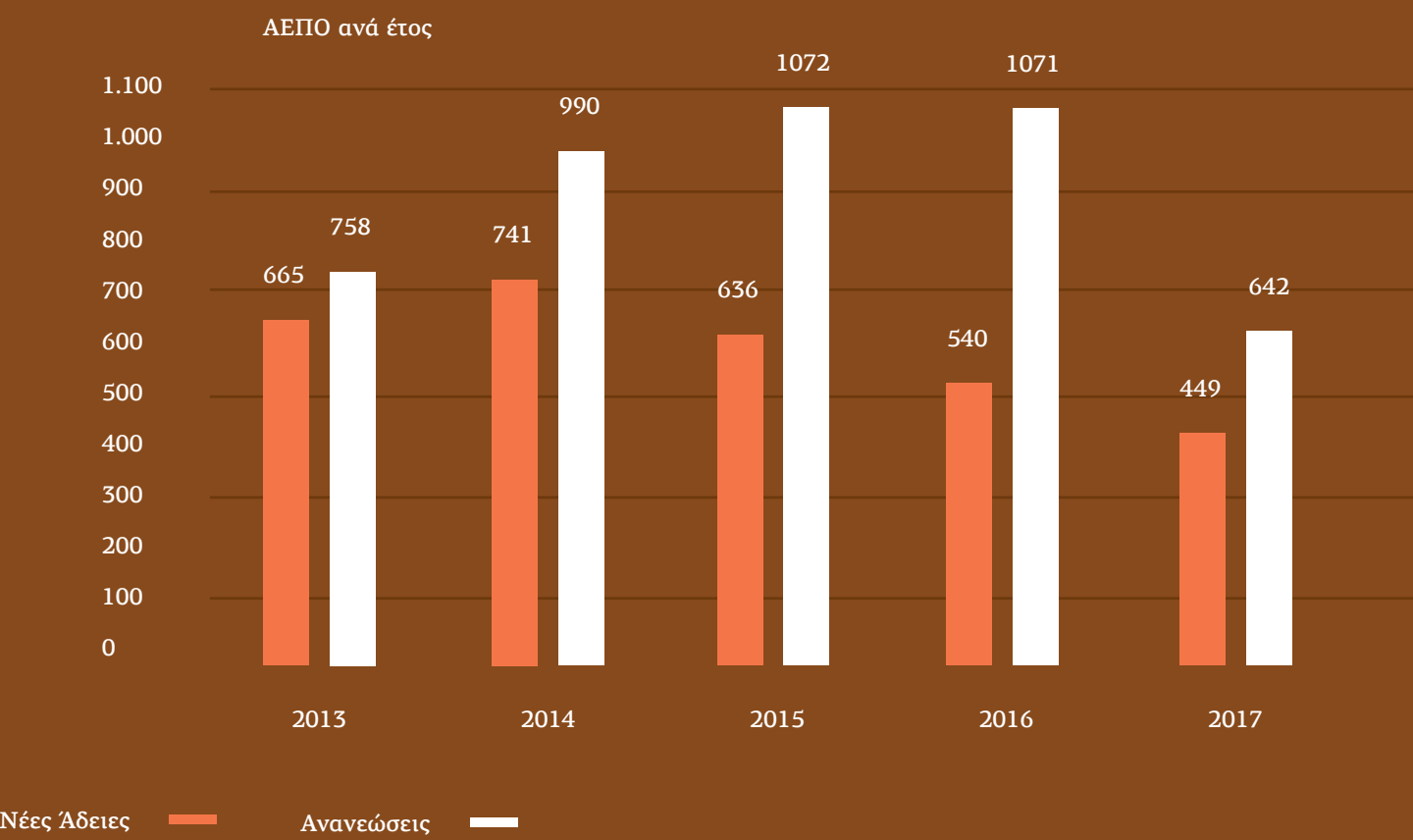
Τέλος, με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας, όλες οι περιβαλλοντικές άδειες αναρτώνται υποχρεωτικά σε ειδική ιστοσελίδα (<http://aepo.ypeka.gr>).

Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα που προκύπτουν από την ανωτέρω ιστοσελίδα, από το 2015 υπάρχει σταδιακή μείωση των ΜΠΕ που διεξάγονται ανά έτος (1.091 ΑΕΠΟ το 2017, 35% λιγότερες σε σχέση με το 2015), γεγονός που αντανακλά τόσο την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας όσο και τη μείωση των έργων που απαιτούν διεξαγωγή ΜΠΕ ως αποτέλεσμα των διαδοχικών τροποποιήσεων της ΥΑ 1958/2012 σχετικά με την κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων.

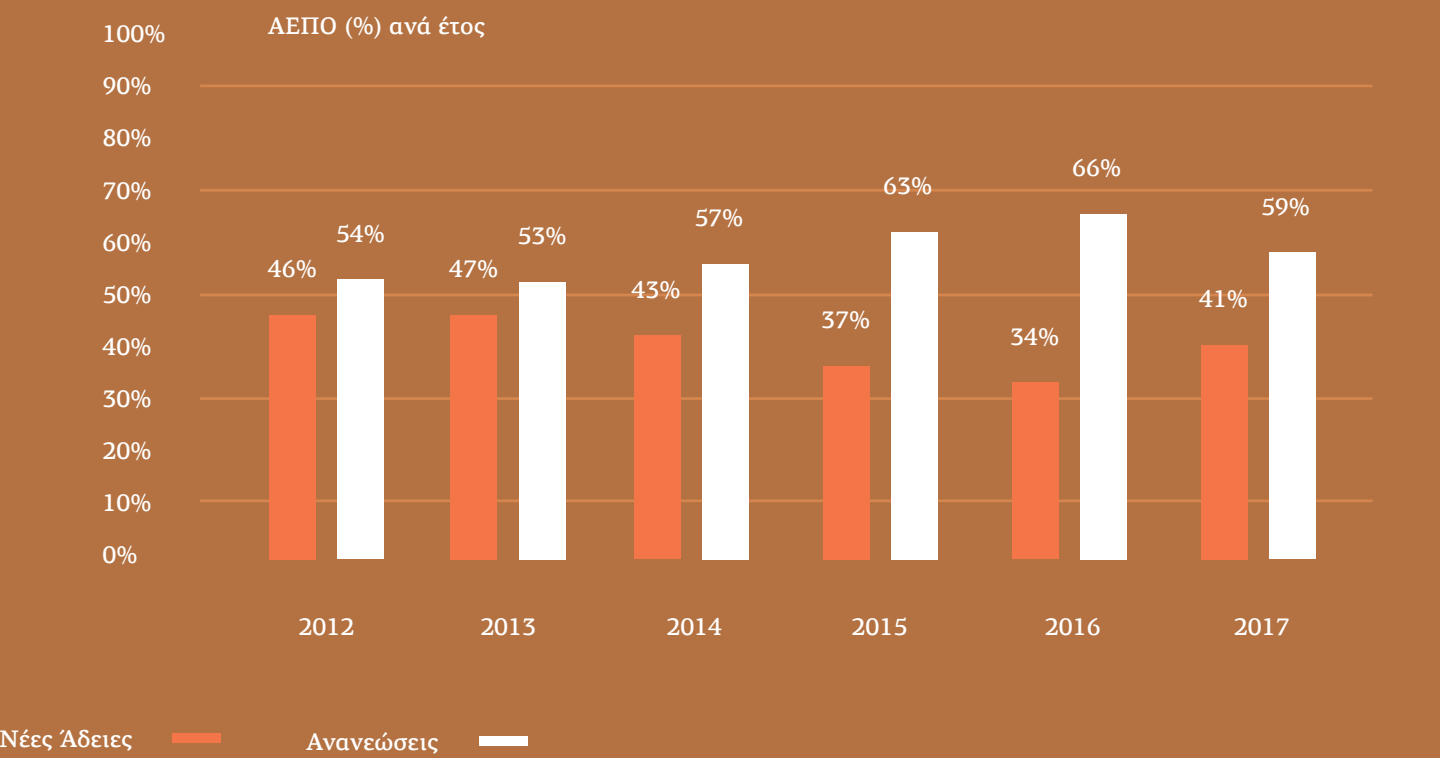
Όπως προκύπτει από το Γράφημα 7.2.2, περίπου το 60% αυτών αφορούσε ανανεώσεις ή τροποποιήσεις υφιστάμενων ΑΕΠΟ και το υπόλοιπο 40% αφορούσε νέα έργα (νέες ΑΕΠΟ).

Το 85% του συνολικού αριθμού των έργων που υπόκεινται σε ΜΠΕ κατηγοριοποιείται ως Α2 και το υπόλοιπο 15% ως Α1.

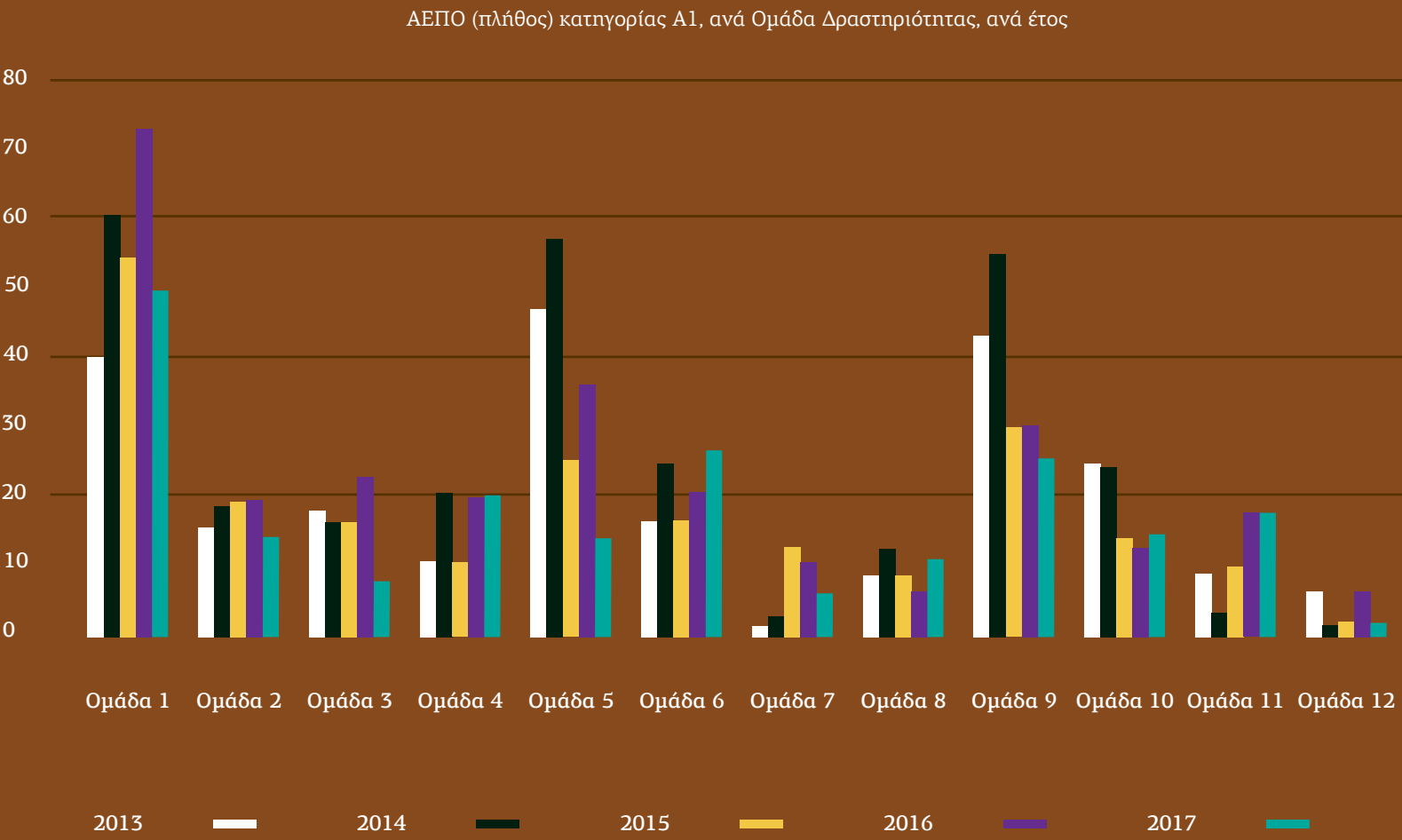
Γράφημα 7.2.1
Περιβαλλοντικές άδειες (νέες και ανανεώσεις/τροποποιήσεις) κατ' έτος
(Πηγή: <http://aepo.ypeka.gr>)

Γράφημα 7.2.2
Ποσοστό νέων και ανανεώσεων/τροποποιήσεων ΑΕΠΟ κατ' έτος
(Πηγή: <http://aepo.ypeka.gr>)

Γράφημα 7.2.3
Πλήθος ΑΕΠΟ κατ’ έτος υποκατηγορίας Α1 ανά ομάδα δραστηριότητας (Πηγή: <http://aepo.ypeka.gr>)

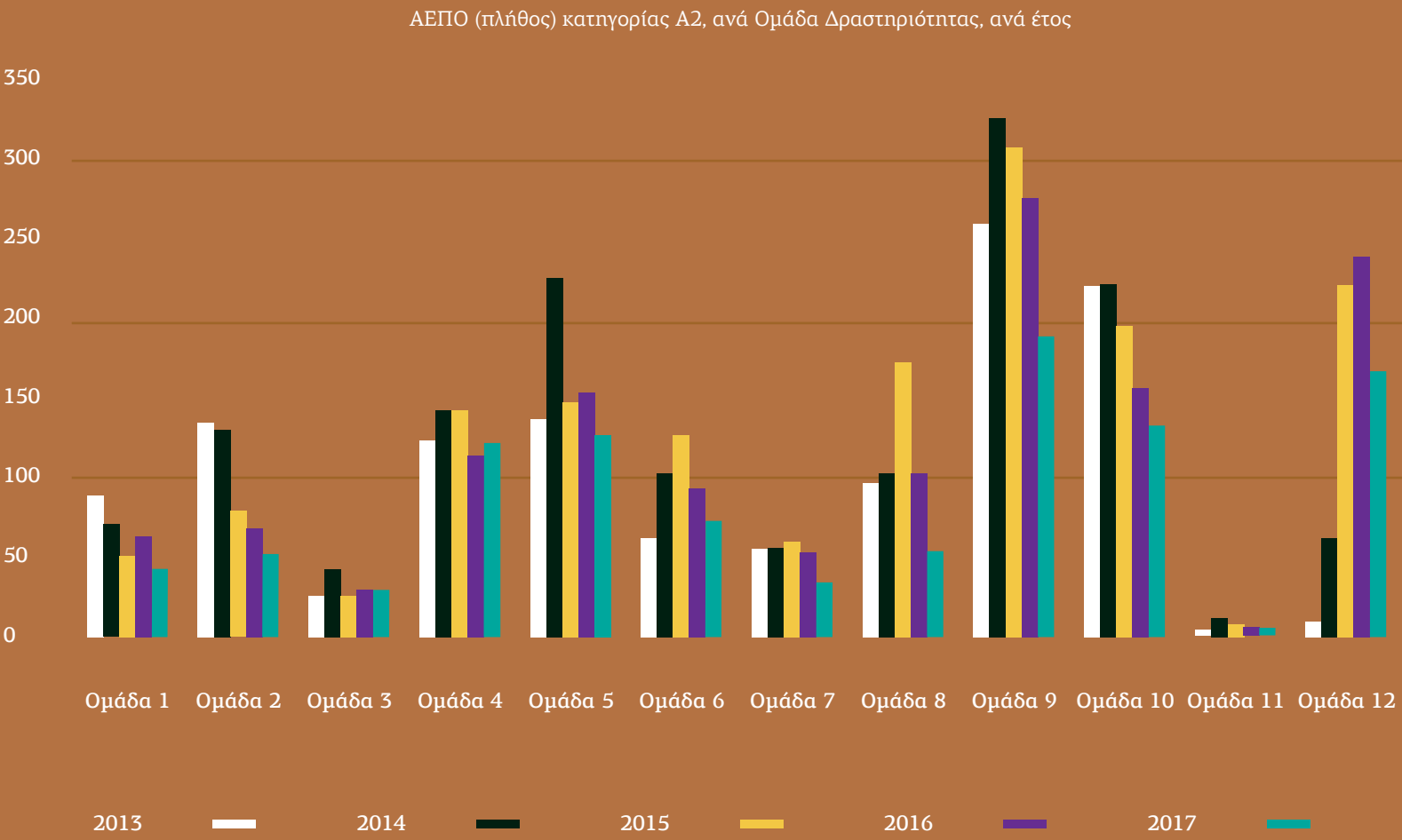
Σε ότι αφορά την υποκατηγορία Α1 (έργα που αδειοδοτούνται από το ΥΠΕΝ), ο μεγαλύτερος αριθμός είναι τα έργα χερσαίων και εναέριων υποδομών ακολουθούμενα από την εξόρυξη και τη βιομηχανία.

Σε ότι αφορά την υποκατηγορία Α2 (έργα που αδειοδοτούνται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις), ο μεγαλύτερος αριθμός είναι τα έργα βιομηχανίας, ακολουθούμενα από τις ΑΠΕ, την εξόρυξη και τα ειδικά έργα.

Συνολικά, τα έργα της βιομηχανίας αντιπροσωπεύουν το υψηλότερο ποσοστό από τις 12 θεματικές ομάδες (περίπου 20%), ακολουθούμενα από τα έργα ΑΠΕ (περίπου 13,5%) και την εξόρυξη (περίπου 12%).

Γράφημα 7.2.4
Πλήθος ΑΕΠΟ κατ’ έτος υποκατηγορίας Α2 ανά ομάδα δραστηριότητας (Πηγή: <http://aepo.ypeka.gr>)

3. Περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις

Αναφορικά με το κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), στο τέλος του 2017 υπήρχαν 36 πιστοποιημένοι οργανισμοί με 1333 χώρους δραστηριοτήτων (πηγή: εθνική έκθεση στην Ευρ. Επιτροπή). Επισημαίνεται ότι η προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία Επιτροπή EMAS ξανάρχισε τις εργασίες της το Νοέμβριο του 2016 μετά από μια περίοδο μεγαλύτερη των 3 ετών.

- Αναφορικά με το οικολογικό σήμα, τα γενικά στατιστικά του στο τέλος του 2017 ήταν τα ακόλουθα:
- 1) 12 εταιρείες / παραγωγοί χρωμάτων και βερνικιών εσωτερικού και εξωτερικού χώρου με 278 προϊόντα
 - 2) 2 εταιρείες / παραγωγοί προϊόντων καθαρισμού / απορρυπαντικών με 13 προϊόντα
 - 3) 2 εταιρείες / εκκοκκιστήρια (μεταποίηση βάμβακος) αναφορικά με εκκοκκισμένη ίνα βαμβακιού ολοκληρωμένης διαχείρισης AGRO-2 σε συσκευασία δεμάτων βάρους 210-240 Kg, συγκομιδής 2017 με περίπου 7000 τόνους προς εξαγωγή
 - 4) 12 ξενοδοχεία εκ των οποίων 3 στο εξωτερικό.